

UDC 343.575

Гуріна Дарія Петрівна

кандидат юридичних наук, завідувач кафедри кримінального права та процесу
Київський університет права Національної академії наук України, Україна

Сисоєва Вікторія Петрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та процесу
юридичного факультету
Національний авіаційний університет, Україна

**ФАКТОРИ ДЕТЕРМІНАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У
СФЕРІ ОБІГУ НАРОКТИКІВ ТА СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ**

Питання наркотизації суспільства, особливо – молоді, на сьогодні залишається невирішеною проблемою держави, правоохоронних органів та громадськості. Сучасні загрозливі тенденції розповсюдження наркотичних засобів та психотропних речовин (далі – наркотики) полягають не тільки у кількісних характеристиках – а саме, у збільшенні масштабів цього явища, але й у змінах якісної характеристики, зокрема, у так званому «омолодженні» наркоманії, що спостерігається останніми роками. Усе частіше у засобах масової інформації з'являються повідомлення про поширення наркотиків серед учнівської чи студентської молоді. Крім того, поряд із «омолодженням» наркоманії, спостерігається зростання жіночої наркоманії – вживання наркотиків особами жіночої статі, що в кінцевому рахунку призводить до збільшення кількості народжених неповноцінних дітей [1, с. 176].

Сучасні способи розповсюдження наркотиків – це, насамперед, продаж за допомогою мережі Інтернет чи месенджерів, зокрема, Telegram-каналів. Вчинення злочину типове: особа переводить певну суму грошей на банківську картку і злочинець повідомляє їй місце «закладки», чи «кладу» – де саме

приховані наркотики. Рекламні написи вказаних Telegram-каналів регулярно з'являються на стінах різних споруд, частіше – поряд із закладами освіти. Складність проблеми такого розповсюдження наркотиків полягає у тому, що розвиток сучасних можливостей шифрування даних користувачів призводить до підвищення рівня анонімності усіх учасників спілкування. Таким чином, роздрібний продаж наркотиків наразі майже перейшов у цифровий формат.

Вітчизняні науковці та практики, використовуючи міжнародний досвід та спеціальні знання, вже декілька років шукають вихід із ситуації, що склалася. Розглянемо один із способів боротьби з таким розповсюдженням наркотиків, що був запроваджений працівниками Харківського університету внутрішніх справ разом із працівниками кіберполіції. Ними був розроблений програмний продукт – створено чат-бот «СтопНаркотик», який призначений для блокування Інтернет-ресурсів з продажу наркотиків із використанням Telegram-каналів [2]. За його допомогою усі користувачі месенджеру Telegram мають можливість долучитися до боротьби з незаконним обігом наркотиків та блокувати канали з продажу наркотиків шляхом надсилання звернення-скарги до адміністрації Telegram.

Програма чат-боту «СтопНаркотик» складається з наступних частин:

- 1) підсистема накопичення, аналізу інформації, що надіслали користувачі, та формування відповідної бази даних, в якій зберігаються відомості про адреси наркокрамниць в месенджері Telegram; адреси наркокрамниць на Інтернет-ресурсах (сайти); фотографічні матеріали, що надсилаються користувачами з місць закладок або графіті з адресами наркокрамниць; геолокаційні дані місць розташування «кладів», наркопритонів тощо;
- 2) підсистема взаємодії користувачів із системою;
- 3) підсистема адміністрування системи;

4) доступ до програмного інтерфейсу додатку Telegram [2]. За різними даними, за 4 місяці роботи цього чат-боту було виявлено та припинено близько 300 фактів вчинення кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотиків.

Варто додати, що основний результат роботи вказаного програмного продукту залежить в кінцевому рахунку від активності громадськості, адже саме долучення до цього чат-боту та допомога із викриттям злочинців, врешті-решт, залишається завданням небайдужих пересічних громадян. Саме тому важливим залишається усвідомлення суспільством тих загроз, які несе наркоманія, та залучення населення до боротьби з нею.

Список джерел:

1. Роцина І. О. (2015). Наркоманія: стан і проблеми боротьби з нею (сучасна парадигма). *Вісник кримінального судочинства*, (2), 175-180.
2. *Чат-бот «СтопНаркотик» від фахівців ХНУВС лише за тиждень заблокував 10 наркокрамниць*. (2019). Вилучено з https://mvs.gov.ua/ua/news/24785_CHat_bot_StopNarkotik_vid_fahivciv_HNUVS_lishe_za_tizhden_zablokuvav_10_narkokramnic.htm